

**Organization for Security and Co-operation in
Europe
Mission to Moldova**

**Special Representative of the Secretary General of
the Council of Europe**

Repere pentru activitatea instituțiilor audiovizualului public în Republica Moldova.

1. Televiziunea și radioul public trebuie:
  - Să ofere o oglindire completă, precisă, echilibrată și obiectivă a evenimentelor în domeniul politic, economic, social și cultural din Republica Moldova¹;
  - Să ofere o imagine comprehensivă a situației reale din țară;
  - Să încurajeze ascultătorii să-și formeze opinii personale într-un mod liber;
  - Să reflecte diversitatea culturală și regională;
  - Să respecte egalitatea sexelor;
  - Să servească tuturor grupurilor ale societății, inclusiv celor ce sunt neglijate de audiovizualul comercial, așa cum sunt minoritățile etnice și altele;
  - Să respecte demnitatea unei ființe umane și să promoveze valorile împărtășite de Consiliul Europei și OSCE, în special cu referință la democrație, pluralism, toleranță și respect pentru drepturile și libertățile omului.
2. Emisiunile bazate pe fapte reale trebuie să fie imparțiale, ceea ce înseamnă că ele trebuie să fie cinstite, precise, și să mențină un corespunzător respect pentru veridicitate. Un program poate alege pentru cercetare orice subiect din tot spectrul dezbatelor, atât timp cât pentru aceasta există argumente editoriale. Se poate alege testarea sau raportarea asupra unei anumite poziții a unui argument particular. În același timp, aceasta trebuie să se facă cu imparțialitate și integritate. Programul trebuie să asigure ca viziunile contrare să nu fie reprezentate în mod eronat.
3. Noutățile trebuie să fie bazate pe surse verificate. Informația trebuie răspîndită drept fapt real doar dacă ea este verificată de două surse independente. O excepție acceptabilă poate fi situația când faptele au fost confirmate direct de către reporterul instituției publice a audiovizualului sau au fost extrase din informațiile oficiale ale unei națiuni sau organizații. Când o sursă secundară oferă noutăți importante și exclusive, ce nu pot fi verificate prin utilizarea unei a doua surse, atunci informația trebuie atribuită acestei surse prin nominalizare.
4. Noutățile trebuie să fie prezentate cu o necesară acuratețe și imparțialitate. Prezentarea trebuie să fie dezinteresată, pe larg și într-un mod bine informat. Ele trebuie să prezinte o descriere atotcuprinzătoare a evenimentelor, raportînd faptele într-un mod veridic și neinfluențat. Viziunile contrare trebuie să fie oglindite corespunzător pe parcursul întregii controverse.
5. În cazul în care un număr de emisiuni sunt legate între ele și formează de facto o serie de relatări asupra anumitor fapte, atunci imparțialitatea poate fi păstrată pe parcursul întregii serii. Emisiunile editoriale, ca exemplu, trebuie să ofere pe parcursul unei luni timp de emisie aproximativ egal reprezentanților guvernului și a majorității parlamentare pe de o parte și opoziției pe de altă parte. În cazul în care o serie de emisiuni sunt emise sub același titlu, dar oglindesc fapte diferite, atunci imparțialitatea trebuie atinsă în cadrul fiecărei emisiuni aparte.
6. Imparțialitatea este de o importanță specială în cazurile controversate. Este necesară asigurarea prezentării tuturor punctelor de vedere și perspectivelor semnificative pe parcursul controversei.

---

¹ Se subînțelege că instituțiile audiovizualului trebuie să se concentreze asupra ariei sale de activitate, dar trebui să prezinte și evenimentele la nivel național

7. Audiovizualul public trebuie să ofere transmisiuni în direct integral sau parțial a dezbaterilor parlamentare asupra cazurilor de importanță deosebită. Oglindirea dezbaterilor parlamentare trebuie să fie balansată. În acest fel, transmisiunea „live” a acestor dezbateri nu trebuie întreruptă înaintea sau în timpul intervențiilor din partea reprezentanților opoziției și nu trebuie întreruptă înaintea ca liderii opoziției să răspundă la discursurile oficialilor guvernamentali sau a reprezentanților fracțiunii majoritare.
8. Știrile trebuie să includă relatări regulate privind dezbaterile în parlament. Relatăriile privind dezbaterile parlamentare trebuie să ofere timp egal argumentelor guvernului și fracțiunii majoritare pe de o parte și opoziției pe de altă parte.
9. Relatăriile asupra activităților președintelui și guvernului trebuie să includă sau să fie urmate de declarațiile sau comentariile reprezentanților opoziției și reprezentanților instituțiilor sau organizațiilor direct afectate de aceste activități.
10. În cazul în care emisiunea include critici serioase sau învinuiri împotriva unei persoane sau a unei organizații, de nedreptate sau incompetență, sau când învinuiri adresate de terțe persoane sunt relatate într-o emisiune, atunci celor criticați trebuie să li se ofere o oportunitate să răspundă. Ca regulă, răspunsul sau o informație de echilibru trebuie incluse în prima emisiune a știrii sau a relatării ce conține materialul. Dacă răspunsul sau o informație de echilibrare nu pot fi obținute în timp, sau dacă subiectul învinuirilor refuză să comenteze, aceasta trebuie anunțat de către instituția audiovizualului, iar răspunsul sau o informație de echilibrare vor fi publicate imediat după obținerea acestora. În caz particular, când un reprezentant al guvernului sau un membru al majorității parlamentare critică direct un individ sau o organizație, reacția individului sau a organizației criticate trebuie să fie inclusă în emisiune sau să urmeze imediat. Timpul oferit pentru răspuns trebuie, de regulă, să fie egal cu timpul oferit criticii.
11. În cazul în care președintele, președintele parlamentului sau prim-ministrul oferă un interviu mai lung de trei minute pe televiziunea sau radioul public, atunci liderilor fracțiunilor parlamentare ale opoziției trebuie să li se ofere posibilitatea să comenteze asupra acestor remarci.
12. Reprezentanților organizațiilor neguvernamentale trebuie să li se ofere accesul la televiziunea și radioul public pentru a-și exprima opiniile în legătură cu situația sau acțiunile guvernului în domeniile lor de activitate.
13. Discuțiile în direct asupra problemelor de ordin politic, social, economic și cultural ar trebui să formeze o parte regulată a emisiunilor la televiziunea și radioul public. Participanții invitați trebuie întotdeauna să reflecte o selecție echilibrată a reprezentanților guvernului, parlamentului, partidelor politice, societății civile, comunității oamenilor de afaceri, bisericilor sau organizațiilor internaționale, în dependență de ordinea de zi a discuțiilor. Refuzul unei organizații sau a unui individ să ia parte la emisiune nu trebuie să acționeze drept veto. Cauzele absenței a unei organizații sau a unui individ trebuie explicate și pe cât este de posibil trebuie oferită o clară prezentare a punctului de vedere a celor ce lipsesc, în baza a ceea ce deja se cunoaște.
14. Pe parcursul campaniilor electorale presa publică trebuie să ofere oportunități adecvate, pe bază echitabilă și non-discriminatorie candidaților electorali pentru informarea publicului despre candidaturile lor și programele politice. Trebuie, la fel, să se ofere o oglindire activă în presă asupra pregătirilor și conducerii alegerilor și trebuie să ofere alegătorilor o informație independentă.
15. Erorile factologice serioase trebuie anunțate, clar, deschis și fără întârziere.
16. Faptele trebuie nu numai preluate corect, dar și limbajul trebuie să fie corespunzător. Exagerările trebuie omise și limbajul nu trebuie utilizat incorect, încât să nu sugereze opinii subiective, sau lipsă de obiectivitate.
17. Utilizarea unor termeni peiorativi sau etichetări în descrierea unor persoane sau organizații trebuie întotdeauna evitate. O excepție poate fi admisă numai atunci când indivizii sau grupările date folosesc aceste determinative pentru a se descrie sau a descrie activitățile sale.
18. Comentariile trebuie întotdeauna să respecte adevărul și niciodată folosite pentru a oferi audienței o impresie eronată a evenimentelor.
19. În emisiunile de știri sau alte emisiuni ce relatează fapte, acestea nu trebuie fabricate, distorsionate sau dramatizate.

20. Înscriserile secrete pot fi folosite numai ca instrumente investigative, pentru cercetarea unor cazuri legate de probleme serioase de comportament antisocial sau criminal, când există dovezi rezonabile a unor astfel de comportamente. Nici un fel de „vânări” nu pot fi organizate. Înscriserile secrete pot fi folosite și pur în scopuri de divertisment, dar în acest caz materialul poate fi folosit numai cu acceptul individului înscris, ce poate fi obținut ulterior înscrierilor. Ca metodă de cercetare socială înscrierile secrete pot fi folosite numai dacă nu este nici o altă metodă care ar putea captura comportamentul cercetat și numai dacă identitatea individului în cauză este deghizată de modificări de voce sau imagine. Materialul obținut de alte surse poate fi folosit numai dacă corespunde regulilor menționate mai sus.
21. În cazul de oglindire a unor grupuri sociale, stereotipurile trebuie evitate. Acolo unde există dezavantajări și prejucții, acestea trebuie reflectate, dar ele nu trebuie perpetuate. Un limbaj non-sexist trebuie folosit în toate cazurile posibile.
22. Arhivele instituțiilor audiovizualului de stat trebuie privite drept o moștenire a națiunii care trebuie folosite de către audiovizualul public spre beneficiul comun.
23. Guvernul sau instituțiile publice nu trebuie niciodată să facă abuz de dreptul lor de control asupra finanțelor publice în încercarea de a influența conținutul emisiunilor, plasarea publicității publice trebuie bazate pe situația de pe piață.
24. Independența editorială trebuie garantată. Nici un fel de considerații politice sau comerciale nu trebuie să influențeze conținutul emisiunii. În privința independenței editoriale, o înțelegere privind un anumit set de reguli trebuie atinsă între angajați și administrație în baza unor principii jurnalistice de bază. Acest set de reguli trebuie să conțină cel puțin următoarele principii:
  - respectul pentru drepturile omului;
  - respectul pentru drepturile democratice fundamentale, sistemul parlamentar și consens internațional, precum este menționat în Carta Națiunilor Unite
  - combaterea tuturor discriminărilor naționaliste sau rasiale;
25. Selecția angajaților pentru instituția audiovizualului public trebuie să fie bazată pe un proces transparent, non-discriminator, fără referință la sex, vîrstă sau origine etnică sau socială. Selecția trebuie să fie bazată pe meritele persoanei, care prevede angajarea celor mai calificate persoane pentru orice poziție, oferind celor ce nu au fost selectați dreptul de apel împotriva acestor decizii și de cerere a unei revizuirii a cerințelor pentru o poziție dată.